

ШОЪЛ ТАВЫСЫ

РЕСПУБЛИКАЛЫК
ЯМАГАТ-ПОЛИТИКАЛЫК ГАЗЕТА

ГОЛОС СТЕПИ

РЕСПУБЛИКАНСКАЯ
ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

№ 10 (8698)

7 МАРТ

2018 йыл

САЪРСЕМБИ

НАВРУЗ АЙЫ

1931-нши йылдан алып шыгады

8-нши Март – Халклар ара хатын-кызлар куьни

Аявлы Хатын-кызлар!

Ак юректен кутлайман сизди Хатын-кызлар байрамы ман!

Бизим яшавымыз Кысаяклыдынъ, Анадынъ, Алейдинъ юмсақ, йылы ярыгы ман янланган. Кысаяклы тек аёл ошагын саклашы болып калмайды, ол бизим элимиздинъ оърленуьвинде де белсен катнасады. Бу байрам куьнинде сизге ак юректен разылык соьзлер айтамыз: ис аьрекетинъиз уьшин, баьри кыйынлыкларга да карамастан яшавга суьйинип, сенимликти, суьйимди савкатлап болаганынъиз уьшин.

Сизге аёл наьсибин, аёл онъайлыгын, ян коьнъилликти, яслыкты, куьннинъ ярлык шувагын йораймыз.

Дайым ыспайы, суьйдимли, танъ болынъыз! Яслыгынъиз эм ярасыклыгынъиз бир де таймасын!

М. МАМАЕВ,

ДР Халк Йыйынынынъ депутаты, Курылыс, коьлик, байланыс, ЖКХ бойынша комитетининъ председатели.

Аявлы хатын-кызлар!

Сизинъ аьр биринъизди келеяткан ярлык йылы байрамынъиз бан кутлайман! Сизинъ, сыйлы бизим кысаяклылар, республикамыздынъ эм районымыздынъ социал-экономикалык, билимлендируьв, медицина, маданият тармакларында этетаган куьлыгынъиз уьйкен эм маьнели. Сизинъ ян-юрек йылуьвлыгынъиз эм каьмбиллигинъиз аьлиги енъил болмаган заманларда элимизде тынышлыкты эм макулласуьвлыкты сакламага армаган да керекли косымын этеегине сенемен. Сизге ден савлык, уьстинликлер, наьсип йорайман!

М. АВЕЗОВ,

ДР Халк Йыйынынынъ депутаты.

Оьз ыхтыярлары уьшин куьрескенлер

Тарихтен бизге белгили болганлай, Халклар ара хатын-кызлар байрамы кысаяклылардынъ оьз ыхтыярлары уьшин куьреси мен байланыслы. Эректеси 1857-нши йылдынъ 8-нши Март куьнинде Нью-Йоркта аяқ кийим, текстиль, кийим тигуьв фабрикаларынынъ хатын-кызлар ваькиллери йыйылганлар. Ол шакта кысаяклылардынъ ис аьллери бек авыр болган: олар куьнде 16 саьат ислегенлер, сол ок заманда эрлерден де тоьмен кыйын ак алганлар. Сонынъ сырагысында США хатынлары профсоюзлар туьзгенлер эм солардынъ биринши агзалары тек кысаяклылар болган. Соьйтин олар оьзлерининъ бир неше талапавларын толтыртканлар.

Соннан 60 йыл оьткен сонъ немец революционери Клара Цеткин 1919-нши йылдагы Халклар ара хатынлар-социалистлер конференциясында 8-нши Март куьнин хатын-кызлар куьни деп халклар ара оьлшеминде байрамышламага кенъес эткен. Сол йылларда бу шакырув сав дуьня бойынша кысаяклылардынъ эрлер мен тенълесуьви уьшин куьресине

айланган. 1911-нши йылдан алып 8-нши Мартты Данияда, Германияда, Швейцарияда, Австрияда белгилейдилер.

Россияда болса бу байрам биринши кере 1913-нши йылда белгиленген. 1917-нши йылда россия хатынлары калалардынъ орамларында йыйылып, «Оьтпек эм тынышлык!» деген шакырув эткенлер. Сол йылдагы Заманлы оькметтинъ аьризеси мен Россия кысаяклыларына сайлав ыхтыяры берилген. Эски эсап пан ол 23-нши февраль, янъысы ман 8-нши Март куьни болган.

Совет власти сонда ок 8-нши Мартты Халклар ара хатын-кызлар куьни деп беркиткен эм оны патшалык байрамы деп токтастырган. 1965-нши йылдан алып бу куьн тыншаюв куьни деп саналады.

Буьгуьнлерде 8-нши Март эндигиси политикалык байрамы болып саналмайды. Соны СНГ-дынъ баьри элдеринде де белгилейдилер. Сол куьн баьри ерлерде де аналарды, тетейлерди, хатын-кызларды байрам ман кутлайдылар.

Аявлы хатын-кызлар! «Ногайский район» МО администрациясы, Депутатлар Йыйыны сизди 8-нши Март – Халклар ара кысаяклылар куьни мен ак юректен исси кутлайдылар.

Бу байрам яшавда ийги туьрленислерге сенимлер мен байланыслы язлыктынъ шынты белгиси болды. Бу заманда табият уянады эм шешекейленеди, суьйиништи эм сенимликти савкатлай берип, янъы планлар эм ой-ниетлер тувадылар. Мундай коьнъиллик, яшавда куьш эм сенимлик берип, дайым да бизди йолландырып турсын. Кысаяклылардынъ юка ийинлеринде туьвъл ма уьйдеги паракхатлык, аёл онъайлыгы, балалардынъ савлыгы эм келектегиси туратаганы. Сиз бизим ян тоьримизди йылытып, дуьняды ярлык эм ярлык этесиз. Сизинъ шет-кыйырсыз шыдамлыгынъиз, йигерлигинъиз, акыллыгынъиз, суьйиминъиз аркасы ман коьп кыйынлыклардан оьтемиз.

Коьплеген тармакларда хатын-кызлар ваькиллери коллективтинъ негизи боладылар. Сиз бизим районымыздынъ оьрленуьвине уьйкен косымынъызды тийдиресиз. Эм сонда да ярасыклыгынъызды йоймайсыз, шыдамлы эм акыллы, балалар акында каьр шегуьвши аналар эм суьйдимли ян косаклар, уьй ошагын саклашылар болып каласыз.

Сав болынъыз, сыйлы кысаяклылар: исинъиз уьшин, танълыгынъиз эм биз акында каьрлевинъиз уьшин. Наьсипли эм суьйдимли болынъыз! Дайым да эрлер яктан яклавды сезинъиз, балалар дайым да сизди суьйинтсинлер. Берк ден савлык сизге, ийги коьнъиллик, аьелинъизде эм каьрлейтаган исинъизде онъайлык!

«Ногайский район» МО

администрация аькимбасы

М.Аджеков.

«Ногайский район» МР Депутатлар

йыйынынынъ председатели

Р.Насыров.

Аявлы кысаяклылар! Ак юректен сизди 8-нши Март – Халклар ара хатын-кызлар куьни мен кутлайман.

Бу ийги байрам бизге язлык йылуьвлыгын эм йогары коьнъилликти савкатлайды. Баьри энъ ийги эм ярлык зат кысаяклы ман байланыслы: ол эм суьйдимлик, эм бир-бирисин анълав, эм уьй ошагыннынъ онъайлыгы. Кысаяклылар бу дуьняды танъ этедилер, оны ярлык эм ярасыклык, суьйимлик эм йогары анъ-эдаплык пан толтырадылар.

Биринши язлык байрамы шынтысы ман да Сизге багысланады! Ол дайым да ийгиликке сенимликти арттырады, анага, ян косакка, аьптей-карындыска, кызга эм унык-йиенге бизим сезимимизди янъыртады эм байытады.

Бу ярасык байрам сизге, аявлы кысаяклылар, язлык куьн коьзининъ биринши савьвелери мен, бизим ян йылуьвлыгынъиз бан эм ак юректен бизим сизге наьсип, берк ден савлык, баьри баславларынъиз да ийги уьстинликлер йоравларымыз бан йылынсын!

Бу ярлык куьнде биз сизге энъ ийги эм йылы разылык соьзлеримизди айтамыз. Уьйлеринъизде дайым да тынышлык эм суьйимлик болсын! Касынъызда дайым да сизге суьйимлиги арткан эрлер болсынлар! Ййгилик сизге, онъайлык эм аьли де коьп наьсипли язлык шаклар! 8-нши Март байрамы ман сизди!

Ногай районынынъ «село Терекли-Мектеб»

СП МО аькимбасы З.Аджибайрамов.

Оърметли кыскааяклылар!

Сыйлы бизим тетей-энейлеримиз, сылуварымыз эм кишкей кызларымыз! Ак юректен сизинь баьриньизди энъ ярасык эм ярык язлык байрамы – Халклар ара хатын-кызлар куьни мен кутлаймыз.

Табиат кыскааяклыларга тенълестирилип болмайтаган ярасыктыкты, кутылмастай куьш-куватлыкты, ян тоьрининъ йылувлыгын, алаллыкты, яшавдынъ анъ-акыллыгын эм аьлемет шыдамлыкты савкатлаган.

Бу ярасык язлык байрамы – 8-ниш Март куьнинде сизге байрам коьнъиллигин, аьел наьсибин, онъайлыкты эм берк ден савлыкты йораймыз. Дайым да ярасыкты, йогары коьнъилли эм суьйимли болыньыз!

«Шоьл тавысы» республикалык газетасынынъ куллыкшылары.

Бизим бу ийги байрамымыз табиаттынъ язлыкка айланувынынъ яркын белгиси болады, соны

С. АБУБЕКЕРОВА,
Ногай районнынъ хатын-кызлар советининъ председатели.

Сиз – бизди аявлап оьстирген тетейлер, аналар, аялы ветеранларымыз, патшалык исинде сый казанган кайратлы куллыкшылар, халкымыздынъ энъ де коьркем, коьримли кесеге, аьр заманда да яшавда яхшылыктынъ, тынышлыктынъ, ыспайлыктынъ белгиси боласыз. Яс несилади тербиялавда, окытувда, яшавды ийгилендирувде сизинъ уйкен кыйынынъыз алдында муьсиревлик пен бас иемиз. Сизге, баалы кыскааяклылар, уйлериньизге

берекетти, язлык куьниндей ярык эм йылы коьнъилди, коьп етимислерди эм наьсипли яшавды йорайман!

Б. ДЖУМАКАЕВ,
Патшалык ногай драма театрынынъ бас режиссеры.

Халклар ара хатын-кызлар куьни 8-ниш Март байрамы ман кутлайман! Бу ыспайы байрам бизге язлык басында, баьри зат та тирилетеган, шешекей атаган заманда келеди. Сизинъ яшавынъызда да дайымлык язлык болсын, сизге куьн ярыгын аьр куьн сепсин, куслар сарнасын, сизинъ куьнлериньиз шувакты эм булытсыз болсынлар. Сизинъ баьри сенимлериньиз эм мыратларынъыз толсынлар, аьр бир куьниньиз наьсипли куьлки мен оьтсин, язлык шешекейлерининъ ийиси мен сизинъ яшавынъызга шатлык пан эмшилик келсин! Сизге берк ден савлыкты, суьйимликти, ювыкларынъыздынъ демевлигин йорайман. Анъламлык эм макулласувлык, сабырлык эм куваныш аьр заман да йолынъызда йолдас болсын!

К. ОТЕГЕНОВА,
«Ногайский район» МО администрациясынынъ билмлендирув боьлигининъ начальниги.

Бизим савлай яшавымыз кыскааяклыдынъ, анадынъ, кызлардынъ юмсак йылы ярыгы ман яланады. Бу байрам куьнинде сизге ак юректен разылык соьзлеримизди айтамыз: сизинъ кыйынынъыз руьшин, баьри кыйынлыкларга карамастан яшавга суьйинип, сенимликти эм суьйимликти савкатлап болатеганынъыз уьшин! Сизге аьел наьсибин, юмсак берекетти, таза ашык аспанды, тынышлыкты эм етимислерди йорайман. Берк ден савлык сизге, суьйимлик эм яхшылыклар!

Б. КУДАЙБЕРДИЕВ,
Патшалык ногай халк саз алатлар оркестрининъ етекииси.

Аялы хатынлар! Ак юректен сизди Хатын-кызлар байрамы ман кутлайман. Бу дуьня аьр такыйка сайын танъ эм ярасык болсын, сизинъ эм касынъыздагылардынъ юреклерин суьйимге эм сенимге толтырсын. Бизим буйымларды алувы хатынларга эм ясуьйкен несилке тыскы эм иш ярасыктык, таьвесилмес кайратлык йорайман. Дайым да сиз ювыкларынъыздынъ, кардашларынъыздынъ суьйимининъ, наьсиптинъ эм суьйинишининъ саввелерининъ тоьгерегинде болыньыз.

Г. КАПИТУЛЛАЕВА,
«Ногайский район» МО-сында КЦСОН етекииси.

Язлыктынъ, ярыктыктынъ эм суьйимликтинъ байрамы 8-ниш Март куьни мен сизди исси кутлаймыз! Буьгуьнлерде кыскааяклылар куллык этпеген бир яшав тармагы да йок болар, неге десе олардынъ суьйимли куьлемсиревлери, ис суьер коллативти эм аьр затка ийиген юмсак юректери аьр бир ис коллективти де ийгилендиреди. Сизге намыслы куллыгынъыз, анъламлыгынъыз, ян йылувлыгынъыз, саваплыгынъыз уьшин юрек разылыгымызды билдиремиз. Аьр бириньиздинъ яшавынъыз наьсипке, шатлыкка толсын, суьйиньиз эм суьйикли болыньыз! Сизге суьйинишлер, аьел онъайлыгын, эмишлик, коьп йылларга ийги кувнак коьнъиллик йораймыз!

А. КОЙЛУБАЕВ,
Россия МВД-нынъ Ногай район боьлигининъ начальниги.

Дуьнямыз куьнъирт кыс куьнлериннен тек язлыктынъ келуьви мен

де тувыл, бизим аьрув кызларымыздынъ йылы куьлемсиревлериннен эм олардынъ шат байрам коьнъиллериннен шешекейдей яйнайды. Сизди бизим суьйикли кыскааяклылар, байрамынъыз бан кутлайман, савболынъыз бар болганынъыз эм оьзиньиздинъ танъ юреклериньиз бен Ерди йылытувынъыз эм саклавынъыз уьшин! Сизинъ аьр бириньизге уйкен уьстинликлерди, яхшылыкларды, суьйимликти эм шатлыкты йорайман!

Ф. МЕЖИТОВА,
Ногай орталык район больницазынынъ бас врачы.

Халклар ара хатын-кызлар куьни ол язлыктынъ, наьсиптинъ, йылувлыктынъ эм суьйимликтинъ байрамы. Баьри кыскааяклыларга да танъ, ярасык, суьйикли болувды, завькыктынъ яркынлыгын, шат куьлкиди эм ис етимислерди йорайман! Сизге узак оьмир, шыдамлык, сый-оьрмет эм коьп кувнак куьнлер болсын! Биз сизинъ исиньизди эм оьнериньизди баалаймыз! Байрамынъыз бан!

М. ВАИСОВ,
Патшалык «Айланай» фольклор-этнографиялык ансамблининъ художестволык етекииси.

Халклар ара хатын-кызлар куьни – ол язлыктынъ, шешекейлердинъ эм алал суьйимнинъ байрамы. Сизинъ яшавынъыз, оьрметли хатын-кызлар, язлык курткашыктынъ ахыр туьрли туьслерине толсын, куьн саввелери сизге куьлемсирев эм шатлык сепсин, кайгы ман кыйынлык сизинъ юреклериньизге бир де янаспасын! Бу сондай да аьрув таза эм йылы куьнде сизге коьп уьстинликлерди, наьсипли эм шат куьнлерди, сизди суьетаган, аявлайтаган эм коршалайтаган эрлерди эм балаларды йорайман!

М. АБДУЛАЛИМОВА,
«Россельхозбанк» ОАО Дагестан филиалынинъ Ногай районьындагы офисининъ етекииси.

Халклар ара хатын-кызлар куьни – ол язлыктынъ, шешекейлердинъ эм ийги шат коьнъилдинъ байрамы. Сол куьн кыскааяклылар бириниш язлык шешекейлериндей яркырайдылар. Сизи мен, аялы кыскааяклылар, бизим аьр биримизге энъ керекли эм оьмирли байлыкларымыз: тувган уйимиздинъ ярыгы, суьйимлик, алаллык байланыслы. Сизге наьсипти, аьел берекетин эм тынышлыкты йорайман! Сизинъ янынъызда дайым да сизди ак юреги мен суьетаган эм сиз уьшин яны авырийтаган аьдемлер болсынлар. Коьзлериньиз коьзяска тек куьлгенде толсын. Дайым да суьйикли эм наьсипли болыньыз!

Г. МАМАЕВ,
ДР Пенсионный фондынинъ Ногай район боьлигининъ етекииси.

Кыскааякты тек аьел ошагын саклавы болып калмайды, ол элимиздинъ оьрленуьвинде де белсен катнасады, бизнесте, ямагат-политикалык, социал-экономикалык эм маданият тармакларында уьстинликлерге етиседи. Бу байрам куьнинде сизге суьйимди, наьсипти эм ярасыктыкты, аьел онъайлыгын, куьннинъ ярык шувагын эм коьп шешекейлерди йорайман!

М. КАРАЕВ,
«Межрегионгаз» Махачкала ООО Ногай район территориаллык участогынинъ етекииси.

Ана тилине суыйимликти тербиялайды

Аджигельдиева Сафият Мамбет кызы – Кумлы авыл орта школынынъ ана тилден окутувшысын ис йолдаслары да, балалар да, ата-аналар да сыйлайдылар. 20 йылдан артык ис аьрекетин бойынша ол оьзин бажарымлы, талаплы, билимли окутувшы этип коьрсеткен. Сафият Мамбет кызы оьз исине яваплы, керек заманда каты талаплап билетаган, ис суьер окутувшы. Школады кутарган сонъ, Сафият

Карашай-Шеркеш оькимет пединститутынынъ филология факультетине туьседиле. Окувды битирген сонъ, оьз ис йолын Кизляр районнынъ Ново-Владимировка авылынынъ орта мектебинде бас-

лайды. Сонъ оьз мектебине кешки мектебинъ етекшиси болып, сонъ ана тилдинъ окутувшысы болып туьсти. Акыллы хатын-кыз туьрли конкурсларда коьп кере енъуьвши болган. 2007-нши

йылда ол биринши кере озгартыла тырган республикалык конкурста «Лучший учитель родного языка», Махачкала калада катнасты эм экинши орынды алды. Конкурстынъ тамамы – «Почетный работник общего образования РФ» деген атка тийисли болды.

5 йыл узагында Сафият Мамбетовнадынъ окувшылары республикалык конкурсынынъ «Лучший чтец стихотворений на родном языке дагестанских авторов» муниципаллык кезегинде катнасыды эм онынъ окувшылары тек 1-2-нши орынлардынъ иеси боладылар. Эки окувшысы Махачкала каласында 1-нши орынды алганлар.

Аьелинде ян косагы ман татымлыкта яшав курады, эки балады Солтан эм Заремады оьстиредилер.

Авылымызда яшав кызыклы болса экен

Карагас авылы кара каслы кызлары ман мактанатаганы бизге коьптен бери йырланатаган Алимет Аблезовадынъ йырыннан белгили. Сол авылда туьып-оьскен Фатима Абдурахман кызы Османова (Койлубаева). Буьгуьнлерде сол авылда келин де болып, бир неше йыллар узагында яшап келеди. Фатима кесписине коьре – экономист. Ис аьрекетин бир неше йыллар артта оьзининъ тувган авылында баслаган эди, сонъында Орта-Тоьбе авыл Советинде де ислемерге туьскен.

– Орта-Тоьбе авылында 16 йыл ис аьрекетимди бардырдым. Бек аьруьв йыллар эди. Авылдынъ

аьдемлери де бир-бириси мен тыпак, коьрген ерде – йылы аманласув, саламласув. Орта-Тоьбе авылында мен татымлык деген не экенин анълаганман, – дейди Фатима Османова.

Буьгуьнлерде Фатима Карагас авылында яшав кызыклы болса экен деп белсенип юреди. Ол Янъы йыл байрамын да уйгышлап, авыл маданият уйинде озгарды, ога дейим Карагас авыл еринде бир неше йыллар узагында бу байрам белгиленмейтаган эди.

Алдымызда – хатын-кызлардынъ байрамы, Фатимады сол байрам ман кутлаймыз, ден савлык, уныклардынъ, балалардынъ куьезлери не суьийинип турганды йораймыз. Аьли де алдыда авылынъыз уьшин куллык эткенинъизди сагынамыз.

Г. КУРГАНОВА.
Суьврете: Ф. Османова.

Алдышылыкты алып барады

Феруза Дикинова оьзининъ ис аьрекетин белсен бардыратаган хатынлардан. Буьгуьнги Хатын-кызлар байрамын ол наьсибине наьсип косылып йолыгады. Янъыларда Дагестан Республикасынынъ бас каласында болган коллегияда Феруза Курманали кызы Дикинова ДР Оькиметининъ Сый грамотасы ман савгаланды.

Феруза Курманали кызы орманлык хозяйствосында бир неше йыллар ис аьрекетин бардырып келеди, сол йыллар ишинде онынъ бу тар-

макта терен билими бир неше кере белгиленген. Ногай шоьлининъ аьр бир оьсимлиги, шоьби ога таныс эм баалы. Ол аьр бирисин аьдуьвлеп, шоьлди ясылландырап, коьрклендилер уьшин аз куьш салмайды.

Феруза Курманали кызы сыйлавга эм савгалавга тийисли хатын. Хатын-кызлар куьни алдында биз Феруза Курманали кызын алган белгиси мен эм байрам ман кутлаймыз. Алдыда гуьл шешекейлер толган майдандай мол наьсипти, ден савлыкты, исинъизди тек Ногай шоьлди ярасыклавга багыслап турынъыз.

Г. САГИНДИКОВА.
Суьврете: Ф. Дикинова.

Коьп разылыкка тийисли

Эмма Юсуповна Уразакаева 24 йылдан бери Ногай районндагы Орталык больницасында медсестра болып ислейди. Ол Тверь каласында медучилищеде окуган, сонъ сосы калада оьзининъ ис аьрекетин баслаган, медицина куллыгынынъ сулыбын алып, Ногай районуна кайткан. Эмма Уразакаевады Терекли-Мектеб авылында танымаган, ога куллыгы туьспеген, юрегинде ога уьйкен разылык саклаган аьдемлер йок десек оьтирик болмас. Куллыгына мукаят, ога янын берген кыскакылы район орталык больницасынынъ реанимация больнинде 1997-нши йылдан алып ислейди, сосы авыр

куллыкты узак йыллар юритип бир де авыр депте айтпаган. Аьр кайсымызга колыннан келген коьмегин этеди эм колы бек енъил деп нешевлер айтады. Эмма Юсуповна исин де ийги толтырып, уьш баласына ийги ана да болып уьлгиреди.

Суьврете: Э. Уразакаева.

Иси емисин бередит

Окутувшы кесписи баска кеспилер арасында энъ сыйлы кеспилердинъ бириси болады. Сол кеспидинъ алал иеси болады Гульпияз Гасан-Гусейновна Манапова. Гульпияз Гасан-Гусейновна Шуьмлелик авыл мектебинде тербиялав иси бойынша етекшидинъ завучы аьрекетин етимисли юритеди. Буьгуьнлерде окувшыларды билимлендируьвге ол яшавынынъ 26 йылын багыслап келеди. Суьйикли исинде ол уьйкен яваплык пан баскаланып келеди. Ис йыллар ишинде оьз ис йолдаслары, авыл яшавшылары арасында сый-абырай казанып келген.

Гульпияз уьстинликли окутувшы, сулыплы филолог болып калмай, оьз

авьлетлерин туьз йолда тербиялаган наьсипли ана да болады. Онынъ куьезин буьгуьнлерде балдан таьтли уныклары да боьлип келедилер.

Гульпияз Гасан-Гусейновнады келеятырган Хатын-кызлар байрамы ман кутлап, берк ден савлык, куллыгында бийик етимислер йораймыз.

Суьврете: Гульпияз Манапова.

Аьрекетлери аьдемлер мен байланыслы

Куьн сайын аьдемлер мен куллык этип келедилер Ногай району бойынша Россия ОМВД-сынынъ миграционлык пунктынынъ куллыкшы-кызлары.

Мунда арымай-талмай, аьр бир керексинип келген аьдемнинъ соравына ява берип, тийисли борышларды Ногай району бойынша Россия ОМВД-сынынъ миграционлык пунктынынъ етекшиси Гульзара Узбек кызы Картакаева куллыгын бардырады. Оны ман бирге сол тыныш болмаган исти тамада инспектор Лейла Аскерхан кызы Межитова эм инспектор Диана Юнус кызы Койлубаева бар-

дырадылар. Олардынъ ис борышы – Россия Федерациясынынъ граждандларына паспортларды авыстырув, беруьв бойынша патшалык буйымларды толтырув.

Буьгуьнги Хатын-кызлар байрамын да кызлар ис орынында йолыгадылар.

Сыйлы бизим куллыкшы кызлар бу куьнде сизге толы коьнъилди, куванышты, кушагынь-

ыз толган гуьл байламларын йораймыз.

Г. АРИФУЛЛАЕВА.
Суьврете: Ногай району бойынша Россия ОМВД-сынынъ миграционлык пунктынынъ куллыкшылары.

Куллыгы ясларга ийги коьрим

Кыскакылылардынъ куллыкшы йылы колларынынъ куьши мен бизим уьйлеримиздинъ ошаклары яркырап янадылар, элимиздинъ янъы несиллери тербияланып оьседилер, авыл-элимизде тынышлык, танълык тутылады, оькиметимиздинъ коьплеген социал-экономикалык ис тармакларынынъ аьрекетин армаган бардырылады.

Кара-Сув авылында аьли 40 йылдан артык заман узагында фельдшер пунктында Ханбийке Даут

кызы Хасавова куллык этеди. Ол эрте болсын, кеш болсын авырыган кайсы аьдемге де онынъ шакуьрувы ман биринши медициналык коьмегин

эринмей этип келеди. Оьзининъ исине алаллыгы ман авылдаслары арасында тийисли сый эм абырай казанган. Онынъ куллыгы эм яшав йолы – бизим буьгуьнги ясларымызга ийги коьрим.

Коьпийлык намыслы эм яваплы иси уьшин Х.Хасавова бир неше кере Сый грамоталарына тийисли этилинген.

Суьврете: Х. Хасавова.

Сый эм данък сизге,

Танъ шолпан ман тенълестиредилер

Базарбийке Байрамешовна Абдулхаликовадынъ янында, тоьгерегинде – дайым балалар. Ол да солар ман бирге – ойында эм куьлкиде.

Базарбийке Байрамешовна Бораншы авыл орта мектебинде физкультура сабагынынъ окытувшысы болып 40 йыл узатгында куллык этеди.

Сол 40 йыл ишинде ол коьп етимислерге етискен, коьплеген Сый грамоталар, разылык хатлар, окувшыларынынъ савболсынлары онынъ байыр иси акында шайытламасында бар. 2009-ншы йылдан алып сулыплы окытувшы Дагестан Республикасынынъ билимлендир

рувнинъ отличниги болады. Ол ис йолдаслары арасында да сый казанып келеди. Ясларга – ийги маслагатшы, тенълерине – танъ йолдас. Олар оны танъ шолпан ман тенълестиредилер.

А. ЯНБАЕВА.

Суьврете: Б. Абдулхаликова.

Оьз аьрекетинде усталыгы ман белгили

Куьнбатар авылында Хаирниса Шомаровна Нурлыбаевадынъ (суьврете) сый-абырайы кишкей тувыл. Ол, оьзининъ тувган авылына алап кыз болып, ерли мектебте де окып, ис аьрекетин де мунда бир неше йыллар узатгында бардырып келеди. Ол Астрахань ериндеги медициналык окув ошагын да уьстинликли окып битирген. Сол окув йылларында сулыбын беркитер ниет пен ол каладынъ С.Киров атындагы эмлев уйин

нинъ балалар боьлигинде де куллык эткен. Соннан бери Хаирниса балалар ман байланыслы болып келеди.

Бужуьнлерде ол оьзининъ Куьнбатар авылынынъ балаларын эмлейди. Хаирниса авыл ясуьйкенлер де, ясы кишкейлер де сыйлайдылар эм суьведилер. Алдымызда – Хатын-кызлар куьни. Язлык шакта яркыраган наьсипти, берк ден савлыкты сизге, Хаирниса, йораймыз.

Авыл яшавшыларынынъ коьнъилине етеди

Маданият уйининъ куллыкшылары авыл яшавшыларына куваныш, коьнъил коьтерис савкатлайдылар. Авыл маданият уйи «маданият тандыры» деп те айтылады. Тандырсыз яшав йокка эсап. Маданият тандыры аьр бир авылга бек керек, боьтен де талаплы, оьз исине янын берген эм касындагына кайратлыгын эм куванышын коьширип билген клуб етекшиси.

Камила Кожаева Уьй-Салган авыл маданият уйин етекшилегенли коьп болмаса да, эткен куллы

кларын белгилемеге болады. Ол Георгиевск каласындагы патшалык гуманитарный технический

колледжининъ юридический факультетин кутарып, Терекли-Мектеб авылында ислеген. Бир йылдан сонъ аьел курып, Уьй-Салган авылына коьшеди. Мине мунда 2012-нши йылдан алып маданият уйин етекшилейди. Баьри авыл маданият уйлерининъ етекшилериндей болып, аьр бир байрамга туьрли шаралар уйгынлайды, олар бек кызыклы аьлде оьтедилер. Шараларга тек яслар тувыл, савлай авыл келеди. Авыл яшавшыларынан Камиллага бек коьп разылык соьзлер айтылатоганына оьзим де шайыт болганман. Солай

ок Камила Алавадиновна театраллык эм биов кружокларын юритеди. Онынъ етекшилеви астында балалар баьри районда озгарылган балалар конкурсларында катнасадылар. «Ойларымыз, ниетлеримиз ше коьп, тек оларды толтырмага амаллар керек. Айтылган маьселелер акында айтып турмага да суьймеймен, бас деп авылда балалар коьп болса экен, олар ман бирге биз коьп затка етермиз эм енъермиз», – дейди яс авыл маданият уйининъ етекшиси.

Н. ЭРЕЖЕПОВА.

Суьврете: К. Кожаева.

Алыс якта ийги аты айтылып

Зульфия Тенгизова оьз атасы Таймасханнынъ йолы ман барып, врач кесписин сайлаган. Врач – ол оьзининъ яшавын халкка ислевге, ярдам этуьвге багыслаган аьдем экенин Зульфия яслай, окымага барганша бек аьруьв аьнлаган, ама ол зат оны иймендирмеген, оннан эсе, боьтен де яваплы эм танъ болмага коьмек эткен.

Зульфия Нариман авыл школасында окув етискен уьстинликлери уьшин алтын медальге тийисли бол

ган. Ол «Эмлев ис» кеспи бойынша Н.И.Пирогов атындагы Россиядынъ миллет тергев медицина университетин уьстинликли окып тамамлаган. Сонъ «Кардиология» кеспи бойынша ФГБУ «А.Н.Бакулев атындагы юрек-кан ювыратаган тамыр хирургиясынынъ миллет тергев медициналык орталыгынынъ» (НМИЦССХ) негизинде клиникалык ординатурасын оьткен. 2015-нши йылдан алып – врачкардиолог, А.Бакулев атындагы НМИЦССХ-

нынъ илми сотрудниги.

Яс врач бир неше кайта яс аьлимлердинъ Савлайроссиялык съездлеринде, илми-практикалык конференцияларда катнаскан эм дипломанты болган.

Зульфия тувган ериннен алыс болса да, юреги – мунда. Ол дайым да оьз ердеслерине коьмек этпеге аьзир эм этеди.

Н. КОЖАЕВА.

Суьврете:

З.Тенгизова.

Уьстинликлери мен суьйинтеди

Таьтли-Булак авылдынъ С.И. Капаяев атлы мектебининъ окувшысы – Абдулсаметова Дженнет (суьврете). Ол – 6-ншы класстынъ окувшысы, биринши класстан алып тек беске окыйды. Джен

нет бек акыллы, терен билимли окувшы. Ол мектебте болган шараларда, район олимпиадаларда, конкурсларда катнасады. Район кезегинде «Живая классика» конкурсында биринши орынга тийисли болган. Тала

плы кыз бир неше кере Сый грамоталар ман савгаланган.

Биз, окытувшылар, оны ман оьктемсыймиз. Уьйкен уьстинликлер сага, Дженнет! Аьр дайым йолынъ сенинъ ашык болсын!

Яшавды ярасыклайтаганлардан

«Насипхан бизди тек оьзининъ тыскы ярасыклыгы ман тувыл, яныннынъ ярасыклыгы ман да оьзине каратады. Аьр кайсымыз бан да ол юмсак соьйлейди, яны авырып коьмегин этеди. Биз, эсли аьдемлер, оьзек те, тез оькпелеймиз, баьри зат бизге авыр да болып коьринеди, аьр биримиздинъ – оьз касиети, Насипхан болса аьр кайсымыздынъ эбин тавып, куь

лемсиреп, коьнъилимизди коьтерип болады. Аьне сондай аьдемлер бизим яшавды, авылымызды ярасыклайдылар деменге болады», – дейдилер Насипхан Мауталиева Бийболатовадынъ акында Батыр-Мурза авылынынъ социаллык буйымлары ман канагатланатаган яшавшылары. Насипхан социаллык куллыкшысы болып 23 йылдан бери ислейди. Ийги иси

уьшин Сый грамоталар ман савгаланган. Район Сый тактасында онынъ суьврети ярасыкланган.

Келеяткан Хатын-кызлар байрамы ман Насипханды кутлаймыз, ден савлык, куллыгында тагы да уьйкен уьстинликлерге етискенди йораймыз.

А. КАРАКАЕВА.

Суьврете: Н. Бийболатова.

аявлы хатын-кызлар!

Таза юзли, ашык юрекли

Марина Бециева – Ногай район орталык китапханасынын Батыр-Мурза авылындагы филиалынын куллыкшысы. Кеспи бойынша бухгалтер болса да (Ставрополь крайындагы Прохладный каладын авыл хозяйство техникумын окуп кутарган), яшав кысмети ога китапхана куллыкшысы болып ислемеге буйырды. Баслап ол Терекли-Мектеб авылдын Кадрия атындагы орта школынын, сонъында Батыр-Мурза авылга эрге шыгувы ман байланыста сондагы школа китапханасында куллык этеди. 2001-нши йылдан алып – авыл китапханасында.

Марина оз исине тез уйренип, соны янына якын этти, китаплер уйине келген аыр кимди де намыслы кепте, таза юзи, ашык юреги мен йолыгады, керекли китапти таппага коьмек этеди. Алыги заманда авыл ериндеги

баъри шаралар да китапхана ман ерли школадын аркасы ман озгарыладылар. Коьпйыллык ийги куллык этуви ушин ол бир неше кере район администрациясы, авыл совети эм район маданият боьлиги атыннан Сый грамоталары ман савгаланган.

Марина алаал йолдас, шынты уй бийкеси, уш баладын анасы. Суьйикли ян косагы ман бирге оларды тийисли тербиялаган. Уйкен кеде-си буьгуьнлерде Тулагы патшалык университетинде авиация бойынша инженер кесписине, кызы Ставрополь медицина колледжинде, кишкей увылы авыл школында окыйдылар.

Юреги – балаларда

Червленые Буруны авылдын «Кызыл-Гуьл» балалар бавында алы 40 йылга ювык заман школага дейимги тербиялав исинин баъри сырын да билетаган окутувшы, 1-нши категориялы тербиялавшы Аминат Елманбет кызы Савкатова куллык этеди.

А.Савкатова – оз исинин шынты устасы, тань юрекли, артист кимик оьнерли, балаларды эм уйкенлерди авлик-тирип, балалардын ден эм ян-коьнйил савлыгы акында каьр шегип билетаган, оларды ак юреги мен суьетаган кыскааклы. Балалар да Аминат Елманбет кызына ымтыладылар, оны сыйлайдылар, суьйикли тербиялавшы деп санайдылар. Ол оз кесписине келили, туьрли окутув эм тербиялав йорыкларынын, кеплеринин онъайлысын айырып болатан, оз куллыгында аьдетте болмаган методикады кулланып билетаган специалист.

Аминат Елманбет кызы оз тербиялавшыларынын ата-аналары арасында уйкен сый эм абырай ман пайдаланады. Олар балады тербиялав эм окутув бойынша сорава-

ры, маьселелери мен оны ман кенъеседилер, бала ман аьллесуьвде туватаган кыйынлыклары ман боьлисидилер эм аьр заман да онынъ маслагатларын тутпага шалысадылар.

Аминат Елманбет кызына 2013-нши йылда «Россия Федерациясынын ортак билимлендируьв тармагынын сыйлы куллыкшысы» деген абырайлы ат берилген. Солай ок ол коьпйыллык намыслы куллыгы эм сыйлы мерекеси ушин Сый грамотасы ман да савгаланган. Тербиялавшы куьнин байрамшылав ман байланыста А.Савкатовага школага дейимги учреждениелеринде исти уйгынлавады етискен уьстинликлери, инновационлык технологияларды киргисткени ушин Ногай район билим-

лендируьв етекшисининъ разылыгы билдирилген. Янъыларда «Кызыл-Гуьл» балалар бавында «Школага дейимги балаларда энъ баслапкы математика кеп-петлерин кеплендируьвде театр негизине таянган аьрекет» деген тема бойынша ашык дериси юритилген эди. Сонда Аминат Елманбет кызы балалардын уйкен куьби мен семинарды «Эртегилер каласына кыдырув» деген дериси мен ашты. Солай ок онынъ балалары «Эртеги патшалыгы ман кыс заманында кыдырув» деген юбанув программасын уьстинликли кепте коьрсеттилер.

А. МУТАЛИМОВА, «Кызыл-Гуьл» балалар бавынынъ етекшиси.

Суьврете: А. Савкатова.

Яслыгы авыр йылларда оьткен

Хансылув-тетей Савкатова аьвелде айтылган Шобытлы авылында тувып-оьскен. Кудай берген наьсибининъ йолы ман Янъы (аьлиги Эдиге) авылына эрге барган. Мунда юрт курып, балалы-шагалы болды, алты аьветти оьстирип аягына салды. Онынъ яслыгы элимиздинъ давдан сонъгы авыр йылларына карсы келди. Сондай авыр йыллар сонъында токлык йылларына Хансылув-

тетейдей кыскааяклардынъ тыншаюв билмеген

коллары ман айланган. Ол кыр куллыкларында коьп ислеген: бакша-бав оьстирип, пишен йыйып, камыс орып, йыйналган аслыкты явын-шашынга тийдирмей беженлерге уйи.

Хансылув-тетей газета окувшыларына, аз болса тап шет элдердеги ногай халкынынъ авызлама яратувшылыгын суьювшилерге де уста бозлавшы, сарын айтувшы деп белгили. Онынъ бир неше бозлавлары Т. Акманбетовтынъ, А.Каплановтынъ китаплерине де киргистилген.

Ясуьйкенди сыйласанъ

Ис аьрекетинъ ясуьйкенлер мен, оларга багыслап бардырады бу куьнлерде Мадина Менали кызы Саитова.

Ызгы тыныш болмаган заманларда, ясларымыз ийги яшав куар ниет пен сырт якларга оз юртларын таслап кете-таганы биревимизге де ясыртын тувыл. Сонынъ ийги яклары да бардыр, тек ясуьйкенлерге оьзлерининъ балаларын яде болса, ялгыз оьзлерин калдырып кетуьвде дурыс тувыл. Бу ерде мени айыплаганлар да болса да ярайды, тек «коьзине айткан душпанына» ярамас

деген айтувга орын табыла кояр. Ама биревлер маслагат этип алаягына да шексин-меймен.

Ясуьйкенлеримиз буьгуьнлерде КЦСОН-нынъ куьндизги ял алуьв боьлиги-

не барып, эрклери язадылар, йолдаслар ман кызыклы хабарлайдылар, ден савлыкларын да ийгилендиредилер.

– Ясуьйкенлерге коьп коьзгалмага керек, – дейди КЦСОН-нынъ куьндизги ял алуьв боьлигининъ ЛФК инструкторы Мадина Саитова. Мадина ясуьйкенлерге уйкен эс берип карайды. Ол ясуьйкенлерге тийисли карав салып, оьзининъ ис аьрекетинъ йогары дережеде бардырады. Онынъ эткен иси мен ясуьйкенлер бек разы.

Мадинадынъ этетаган ис аьрекетинъ буьгуьнлерде сыйлавга тийисли.

Г. КУРГАНОВА.
Суьврете: М. Саитова.

Етимислери мен окувшыларын канатландырады

Алла Таала аьдемге ян бергенде, яшавында не мен каьр шегегин белгилейди дейдилер. Яшавда кайтип айлансанъ да, оз йолынъа туьспеге керексинъ.

Насият Янакаева Орта-Тобье авыл мектебин окуп тамамлап, Терск каласынынъ авыл-хозяйстволык техникумына туьскен, оны

кызыл диплом ман кутарган. Сонъ Уьй-Салган авылында бухгалтер болып ислеген. Совет оькимети бузылып басланганда, куллыксыз калганда, Карашай-Шеркеш педагогикалык институтына окумага туьскен. Бес йылдан сонъ орыс тил эм адабиятынынъ окутувшысы кесписин алган.

Алыги заманда Насият Аскерхановна, шахматтан 3-нши разрядты алган, онынъ атасы Аскерхан Кутиевич – Ногай районында белгиле шахмат ойнавшы. Шахмат ойынына суьйимин алы Насият Аскерхановна Орта-Тобье авылдын орта мектебиндеги окувшыларында оьстиреди. Онынъ талаплы окувшылары районьмызда озгарылган шахмат бойынша базасларда катнасып, баргылы орынларды бийлегенлер.

Н.Янакаева окувшыларын оз етимислери мен канатландырады. Озган йыл ол районьмызда оьткен «Йылдынъ ийги окутувшысы» конкурсында 3-нши орынды бийлеген.

В. КИДИРНИЯЗОВА.
Суьврете: Н. Янакаева кызлары ман.

Созадылар оъз саламын

Тезден март ай енъил тыныс ерге яар,
Айланып келген оъз орынын тез бийлеп.
Баъри зат та сол тыныс пан янланар –
Оъз яслыгын карсы алгандай, куйтилдеп.

Сондай сылув мезгили табиаттынъ
Басланады Хатын-кызлар байрам ман!
Созадылар коьп эрлер оъз саламын
Кызыл гуьллер шешекейли байлам ман!
ЯВГЕРЕТ ДИЛЬМАНБЕТОВА

ОЪРМЕТЛИ ЯСУЙКЕН

Назлы-абайдынъ наъсипли бактысы акында

«Алдынъа ясуыйкен шыкса, йолынъ болар», – деген ногайда айтыв бар. Ясуыйкен аьдемнинъ оьрмети де ясуыйкен болганы ман байланыслы болар. Коьп яшаган – коьп коьрген, сезген.

Биревдинъ – анасы, баскадынъ – тетеси, ушиншидинъ – аьптеси. Ясуыйкеннинъ йолы уыйкен, сога шайыт биздеги ийги аьдетлер, айтпага, турып ер бермеге, биринши болып янасып аманласпага.

Бизим соьзимиз де бир ясуыйкен абайдынъ акында. Назлы-абай – 84 ясында, Аллага шуькир, аста-аста 90 яска да бараытыр. Яшавда не ашлыкты да, яланъашлыкты та, давды да коьрген. Яс заманында фермада сыйыр савушы болып, сонъ совхоздынъ юзим бавында да ислеген. Неше йыллар бойы, бир якка да коьшпей, сосы Воскресеновский авылда турган. Соны абай оьктемсип айтады. Ол ар дайым да ислеп келген. Уйде бес бала, эри Сайпу, мал бар, баърине де карап уьлгирмеге керек. Назлы-абай ман эри Сайпу уш кезде эм эки кызды асырап, аяк уьстине тургызганлар. Тунъгыш кедеси Ажахмат буьгуьнге дейим де анасын аялап сыйлайды, оьзи бир аз алыста яшаса да, аьр кеше келип кирип кетеди, не керексе, аькеледи. Уйкени эм экинши кедеси де шофёр болып коьп йыллар ислегенлер, (экинши кедеси коьпте топырак болган), Назлы-абай

келини Лариса ман эм уныгы Камиль мен яшайды. Экеви де больницада медсестра эм хирург болып ислейдилер. Ушинши кедеси Сайдахмат та эм онынъ ян косагы да врачлар боладылар. Неше йыллар Шелковской районында ол бас врач болып иследи. Сол зат анага – уйкен куьез. Кызлары Тамара эм Света коьпте техникамы оқып битиргенлер, оъз аьеллерин де курганлар. Света кызы Астрахань каласында яшайды.

Алла коьп коьрмесин дегенлей, Назлы-абайдынъ тогыз уныклары, ети немерелери куьезин боьледилер. Олар – абайдынъ юрегининъ куьези, байлыгы эм оьктемлиги, яшавынынъ язлыгы. Назлы-абай – соьзге бек уста хатын эм эси де куьшли, хабарламага, насихат бермеге де суьеди. Сонынъ ушин де бактысы оьмирли боляк. Абай тунъгыш кедесининъ балалары ман да мактан-

мага суьеди. Джамал эм Камал деген эки уныклары – юрегининъ куьези. Уш те келинлерине Назлы-абай бек разы экени акында шырайы нурга толып айтады.

– Аллага шуькир, балаларым да, уныкларым да – туъз йолда, аьрув яшайдылар, – дейди ясуыйкен кыскайкы. Солай наъсипли картлык, деп айтпага болады Назлы-абайдынъ акында: аьр кимге де сондай оьмир – куьез, оьрмет болса, оьзек те, мунан уйкен наъсип бар ма экен дуьняда.

Абайга 90 яска еткенди йораймыз, энди немерелерининъ куьезин коьргенин сагынамыз. Аьли де коьп язлар, куьзлер, кыслар коьрсин яшавда эм куьези сыймасын коьнъилине. Оьмирли эм наъсипли ясуыйкен – бизге де куьез!

Я. АКБЕРДИЕВА.
Суьвретте: Назлы Ялманбетова.

МАДАНИЯТ АЪРЕКЕТШИСИ

Халкынынъ маданиятына суьйими уйкен

Яслык вокал-хореографиялык художестволык «Суьйимбийке» ансамблининъ етекшиси Линара Зайдулловна Иргалиевадынъ (суьвретте) аты Астрахань областинде эм онынъ тысында коьплерге таныс. Онынъ катнасувы ман Астрахань областинде коьплеген маьнели маданият шаралары, айтпага, «Навруз» деген язлык байрамы, «Джиген» деген ногай яслар кешликийолыгыслары, белгили ногай йырлавышылардынъ кешликлери, Джанибековтынъ окувлары озгарылып келедилер.

Линара Зайдулловна ерли мектебти тамамлаган сонъ, Астрахань маданият училищесининъ хор-дирижерлык боллигине туьсип, оны етимисли тамамлайды. Билимге ымтыл-

ган кыз Волгоград каласындагы институттынъ маданият эм саният боьлигине де туьсип,

Газетамыздынъ келек номеринде халк маданиятынынъ аьрекетшиси Линара Иргалиева ман хабарласувымызды оқымага боляксыз.

оны да уьстинликли кутылган. Онынъ яшавында ямагат аьрекетиннен баска, суьйген аьели де маьнели орынды алып келеди. Онынъ ян косагы Радиль мен курган татым аьелинде эки аьвети оьсип, куьезин арттырып келедилер. Кыскайкыдынъ эри де, аьветлери де онынъ сайлаган кесписинге оьз ярдамын, косымларын этип келедилер.

СЫЙЛЫ КЕСПИ ИЕСИ

Оъз исининъ устасы

Ногай кызларымыздынъ, ясларымыздынъ тек оъз еринде туьыл, Россия элимиздинъ туьрли муьйислеринде де, оъз халкынынъ атын айттырып, оъз билими, иси мен пайда аькелгенин коьп кере газета бетлеринде язып, олар ман халкымызды да таныстырып келемиз.

Мадина Курпуш кызы Кувандыкова (суьвретте) асылы ман Кизляр районынынъ Ново-Владимировка авылыннан болады.

Мадина Курпуш кызы буьгуьнлерде оъз ис аьрекетин Ханты-Мансийск автономлык округынынъ Сургут районынынъ Федоровка авылында орта билимлендирув мектебинде юритеди. Кеспи си бойынша Мадина Курпушкызы шет элдер тилининъ оқытушысы. Ол Дагестаннынъ патшалык педагогикалык институтын 1993-нши йыл оқып битирип, оъз ис аьрекетин Кизляр районынынъ Огузер авыл орта мектебинде баслаган.

2001-нши йылдан алып ол мунда орта билимлендирув мектебинде шет элдер тили бойынша дерисин берип келеди. Йогары квалификациялык категориялы оқытушы Мадина Курпуш кызы мектебте юриткен ис аьрекетин бойынша оьзин билимли этип, дайым излевде эм кеспи

ягыннан оьсип барган оқытушы этип коьрсетип келеди.

Онынъ окувышылары англис тили бойынша Савлайроссиялык эм регионаллык олимпиадалардынъ муниципаллык кезеклери бойынша баргылы орындарды бийлейдилер.

Буьгуьнлерде онынъ выпускниклери Нижневартовск каласында етимисли врачлар, Сургут каласында оқытушылар эм тербиялавышылар, Москвада коьширувышылар эм бизнесменлер, Алыс Куьнтуварда аьскершилер эм сырт бетлерде нефть асыллавы тармагынынъ аьрекетшилери боладылар. Олар – Мадина Курпушкызынынъ куьези, оьктеми.

Буьгуьнлерде суьлып оқытушы Федоровка авылында ЕГЭ озгарувда регионаллык патшалык сынавлар бойынша комиссия етекшисининъ коьмекшиси эм шет элдер тили бойынша окувышылардынъ савлайроссиялык олимпиадаларын озгарувда муниципаллык оьлшемдеги тоьрелер тизиминде эксперт те болады.

Йогары кеспилиги эм янъы педагогикалык технологияларды пайдалы кулланып келгени ушин Федоровска авыл администрациясынынъ аькимбасынынъ коьплеген

грамоталары ман, коьпйылык яваплы иси, окувышыларды билимлендирувде эм тербиялавда етискен ийги тамалары ушин Сургут районынынъ администрациясынынъ Билимлендирув департаментининъ Сый грамоталары ман, разылык хатлары ман да савгаланган.

Тек суьлып оқытушы болып калмай, ол наъсипли ана да болады. Эри Рустам ман эки аьветлерин оьстирип, яшав йолына салдылар.

Оъз кесписининъ устасы Мадина Курпуш кызын келетирген кыскайкылар байрамы ман ак юректен кутлаймыз, ога исинде йогары етимислерди, берк ден савлыкты йораймыз.

Г. НУРДИНОВА.

МЕДИЦИНА ТАРМАГЫ

Кесписин юреги мен сайлаган

Эмина Нурсаидовна Саитова педиатр врачы болады. Педиатр врачлары туьув уйиннен келген балады биринши болып йолыгадылар. Олар ман бала биринши кере балалар ушин поликлиникасында йолыгадылар. Олар бала авырыганда, биринши болып, ата-аналардынъ шақыруына алгасайдылар.

Эмина Саитова Ногай районынынъ Терекли-Мектеб авылында туьган. Сол ок авылда орта мектебти оқып битирген. Яс Эмина ушин аьел оьктеми эм коьрим алмага уйкен аьриптен врач анасы болып келди. Сол кеспи ге суьйимди оъз аьветлери Алиметте, Эминада, Муратта эндирип билген Аьрет Сарсеевна Абдурахманова болады. Оъз кишкей пациентлерине таьвесилмес суьйим, оларга ярдамласпага шынты суьюви, олардынъ баьрисин де педиатрия тармагына аькелди.

Эмина Саитова 1999-нши йыл Астрахань патшалык медициналык академиясын оқып битирген. Интернатурада оқыган шагында, республикалык балалар ушин больницада кишкей саьбийлердинъ ден савлыгын саклавда турды.

2001-нши йылдынъ декабрь айында Эмина Нурсаидовна оъз ис аьрекетин Ханты-Мансийск автоном

округы – Юграда участковый врач педиатры болып баслайды. Дайым да юреги мен исине савлай берилип келди. Куьндиз поликлиникада авырыганларды карады, кешелерде авырувлардынъ шақырувын канагатлап келди.

Аьр кайсы аьдем де етимисли врач болып болмайды. Тек оъз исине юреги мен алал болган, сайлаган кеспидинъ маьнелигин аьнлаган, кыйынлыктан коркпаган эм савлай яшавын аьдемлерге багыслап келгеннен шынты врач болмага болады. Эминадынъ хасиетинде шыдамлык, эс беруьв, паракхатлык, ийгилик, сол ок ерде катылык, кыставлы шакта токтас алып болувы, уйкен яваплык сезими барлыгы орын тапканлар.

2011-нши йыл ол каладынъ балалар ушин поликлиникасынынъ уйгынлавы методикалык боьлигинде етекши аьрекетин баслайды, буьгуьнлерде де сол ерде етимисли ислеп келеди.

Оъз аьрекетиннен баска болып, илими куьлыгы ман да каьр шегеди. Медициналык институтынынъ физиология

кафедрасынынъ аспиранты болып, Сургут каласынынъ биринши класс окувышыларыннъ адаптациялык амалларын уйьренеди. Бир неше илими шыгармаларынынъ да авторы болады. Савлайроссиялык илим-практикалык конференцияларында докладлары ман шыгып соьйлейди.

Буьгуьнлерде Эмина эки аьветлери Арслан эм Аишады тербиялайды. Аьветлери кыскайкыды оьзининъ яратушылык етимислери мен, спорт тармагындагы уьстинликлери мен суьйинтип келедилер. Кишкей заманыннан алып олар, анасынынъ йолын куьып, врач болмага мырат этедилер.

ЗАМИД ЯРИКОВ.
Сургут каласы.
Суьвретте: Эмина Саитова.

«Ялгыз тек сен сав дуныядынъ иеси»

**ФАЗИЛЬ
АБДУЛЖАЛИЛОВ**

Язлык

Шымдай коьзли аьрув кыз
Аьдуьвленип, сыйланып,
Келди. Оьтти авыр кыс,
Язлык янды айланып.

Алып келди аьйдик кыз
Оьзи минен ол бирге,
Шав-шувласты кырларга,
Тав, тогайлар, тоьслерге.

Коьп тереклер, коьр аьне,
Буйра-буйра бас болган.
Япыраklar юзине
Йылт-йылт эткен шык конган.

Кайтып келген куc доcлар
Куьн тувыс пан, кавыс пан
Шаладылар коьп сазлар
Токсан туьрли тавыс пан.

Яс оьленлер басыннан
Енъил сыйпап ел кага,
Куьн ялаган ер уьстин,
Агарган ак був ага.

Карашы яр басыннан:
Коьмилгендей, коьрине,
Меним тувган авылым
Ак шешекей ишине.

СУЮН КАПАЕВ

Аклар болмас

Бердинъ коьп затты, анам-ав:
Йигерди, куьшти, билимди,
Энъ баа зат яшавымда –
Шебер-ав ногой тилимди.

Бердинъ коьп затты, билемен,
Бердинъ яша деп янынъды .
Аклар уьшин-ав ол затты
Аз болар тоьксем де канымды.

Баьрин де берер балага,
Анада бир зат та калмас,
Еннетке бар деп айтсанъ да
Баласыз ана-ав бармас.

Анамыз энди авыр деп,
Бирерлер таслап юреди.
Карамай бирев де оларды
Оьзлери оьскендей коьреди.

Ондайлар эске алмайды
Анадынъ сусы етерин.
Коьримди алып балалар
Сол затты оларга етерин.

Баьрин де берер балага,
Коьтерер онынъ сыйын.
Анадынъ бир тамшы суьтин
Балага аклав-ав кыйын.

СОЛТАНБЕК АДЖИКОВ

Шувак наьсип

Кыс шагында кызыл гуьллер яйнайды
Сен яныма бирден келсенъ йылмайып.
Тап улактай каргып-иоршып ойнайды
Бу юрегим коькиректе куванып.
Мен суьйимнинъ увуртлайман шагырын,
Куватланып, канатланып ушаман.

Йолгыстынъ мен излесем йосыгын
Яным ирип бал ишинде батаман.
Эринлеринъ олжалыкка зор этип,
Алсын меним бу янымды есирге.
Коьк тулпар ман коьк астында йол этип,
Шувак наьсип келсин бизге оьмирге.

СРАЖДИН БАТЫРОВ

Сенинъ атынъ

Казналы сыр тап акыйкат дегендей,
Коьрингенде туьн туьслерде энгендей,
Уьмитлерим тез эленип таралган,
Кум саьаттей бос заманнан тоьзилген.
Сен касымда – акырынъкы тынысынъ,
Куйылаган шашларынънынъ ийиси,
Эм тавысынъ, тек эситкен сес тувыл,
Аьлиптен де, сыдырадан да кос тувыл.
Сондай да бир сезилердей сезилмес
Ян тынысынъ (зи те тыныс тек соьнмес)
Солай да бир кишкенекей йылтыны

Кызув берген эстеликти йылытып.
Атынъ сенинъ аьлиплерден туьзилген,
Йылытады, сосы атынъ сендирген,
Тек аьлиплер оьзи тувыл йылыткан –
Онынъ сеси, сырларымды байыткан,
Атынъ сенинъ сырда тувыл – уьмитте,
Коьз алмастай коьринеген увытта.
Бармаклардынъ ушларына тиесинъ
Эм сезесинъ – буьлкилдеген тынысын.
Ынанасынъ ол эртеги дегенге,
Тек ызында онъып-оьсип битеген.

ГАМЗАТ АДЖИГЕЛЬДИЕВ

Аяк сеси

Саьат ура тык-тык этип янымда,
Тагы бир сес тыкылдайды канымда,
Бу экиси бир-бирине косылып,
Бола тавыс ойнай турган созылып.

Мен эситтим тыкылдайды аягы,
Юрек сондай ура усай баягы,
Эм сеземен сылувымнынъ келуьвин,
Аяк сес пен юрекке шат беруьвин.

Аяк сес пен юрек сеси тенъленди,
Эм канына тап дармандай тенъ энди,
Юрек урса туьсе-туьсе эсима,
Тынълап талман сондай аьрув сесине.

Яс юрегим кыз коьзінде ютылды,
Шыгып болмай оьмирликке тутылды,
Онынъ коьзи коьзлеримде яйнайды,
Кирпик туьнде яппага да коймайды.

МУРАТ АВЕЗОВ

* * *

Баьри затты сени мен тенъ боьлиstim:
Бердим сага энъ де таза ямгырдынъ
Куьн ойнаган тамшысыннынъ куьмисин
Энъ де йылы отын бердим янымнынъ.

Айлы кеше уьстине кенъ тенъиздинъ
Сен келер деп, алтын сокпак илдирдим.
Сага тоймай карап калган коьзлеринъ
Карашыгын йылтын этип куьлдирдим.

Колларымды коьринмейген ел эттим,
Салкыны ман сыйпасын деп ишлеле.
Юрегимди яйрап яткан шоьл эттим,
Тар болмас деп, сен куванып юргенде.

Ялгыз тек сен сав дуныядынъ иеси,
Сав дуныядай уллы болсын куьезинъ.

МАГОМЕТ УТЕМИСОВ

Янъы сезим

Суьюв отын
Сага алып бараман,
Оравлыкты
Дайым енъип йолымда.
Юрегимнинъ
Талпынувын анълайман,
Ол да сага
Асыгады распага.

Мен йолдаман,
Асыгаман распага,
Сакла мени,
Сакла дайым йолымда.
Мен келермен,
Бил, сагынып касынъа,
Суьюв болса
Юрегинъде, ойынъда.

Сакла мени
Куьзде, кыста эм язда,
Кешикпеспен,
Язлык шакта келермен.
Янъы тувган
Шешекейди юлкканда,
Ога косып
Юрегимди берермен.

Куьшейтермиз
Суьюв оттынъ ялынынъ,
Кар-бораннан,
Ямгыр-елден коршалап,
Эм коьрермиз
Орта боьлип хайырын,
Йылынармыз
Суьюв бувын увуртлап.

АЛИБЕК КАПЛАНОВ

Язлык танъы

Язлык танъы йыртылып,
Ер бавыры агарды.
Туьн карасы пердевей
Йыйырылып тартылды.

Калай яркын яс авлак!
Маданият майдандай.
Куслар завкы танъ ярып
Шалынады хайрандай.

Уянасынъ уйкыдан,
Ызын-шувлы авлада.
Сарнайдылар йыравдай.
Балдай тамып янынъа.

Уьй басында бутакта,
Караторгай аспанда
Шырылдайды каьр этип,
Янъы танъды савга этип.

Кала лайым танъ сеси!
Анъ бувында калкасынъ.
Табиатка сен синъип,
Еннет танъда саркасынъ.

Тап гуьллердей яйнасынлар хатынлар!

Язлыктын келуви мен табият яраскланады эм буьрленеди, соны ман бирге хатынлар да ясарадылар. Язлыктын биринчи юмасы хатын-кызлар байрамы ман басланады, сосы куьнге багысланып баьри ерде байрам шаралар оьтеди.

Янъыларда Терекли-Мектеб авылындагы «Айгуль» кафесинде Зафира Оразбаевадын уйгынавы ман шара озгарылды. Мунда хатын-кызлар, ясуьйкен кысаякылар шақырылдылар. Олардын

коьнъиллерин йырлавышыларымыз Бегали Куруптурсунов, Джамбулат Караев ярасык йырлары ман коьтердилер. Шарада бай сыпыра касында хатын-кызлар ойнадылар, бийидилер, сарынлар да йырладылар, уйгынавышы эм онын коьмекшиси Татьяна Демочкина аьзирлеген конкурсларда катнастылар, солай ок хатынларга гуьллер, кишкей савгалар пайланды, лотерея да ойналды.

Буьгун мунда йыйылган

хатынларды кутламага « село Терекли-Мектеб» СП МО аькимбасы Зейдулла Аджибайрамов эм депутат Суьмбек Отевалиев келдилер. Авыл аькимбасы хатын-кызларды баьринде де болааган маьселелер уьстинде коьп кыйнамай, байрамда куванмага тиледи эм оларга уьйлеринде уьйкен наьсип эм берекет болганын йорады. Депутат та хатынларга каратылган йылы соьзлер айтты. Солай ок бу конаклар мундагы хатынлар ман бирге ойнавда, биовде катнастылар. Шара барысында ортага шыгып аьр бир хатын бир-бирине йоравларын айттылар, олар буьгунги байрам уйгынавышы Зафира Исаковнага завькы аылде оьткен кешлик уьшин уьйкен разьылыгын билдирдилер, биринши кере болган конаклар эндиги де келегин белгиледилер, коьнысы республикадан келген хатын конаклар да шарага йогары белги бердилер.

Н. КОЖАЕВА.

Суьврете: кешликтен коьринис.

Хатын-кызларга багысланып

Хатын-кызлар байрамына багысланып, янъыларда КЦСОН ГБУ-дын уьй аылинде социаллык буйымлар ман канагатлав боьлигинин уйгынавы ман «Рандеву» кафесинде кешлик озгарылды. Шарады маданият куьлыкшылары Б. Курманова ман Г.Савкатова ашып, усташа юриттилер. Бас деп мунда шақырылган социаллык буйымларды алувышы хатынларга каратылган соьзлерин КЦСОН етекшиси Г.Капитуллаева айтты эм шара уйгыналада спонсорлык ярдамын эткенлерди белгилеп, оларга оьз разьылыгын билдирди. Солай ок юрекле-ринин туьбиннен шыккан ак йоравларын хатынларга

«Ногайский район» МО аькимбасы М.Аджеков, «село Терекли-Мектеб» СП МО аькимбасы З.Аджибайрамов, ветеранлар советинин председатели А.Сангишиев, ДР Халк йыйынынын депутаты М.Авезов айттылар. Солай ок Мухтарбий Аджеков республикамыздын янъы етекшилеви бизим районды коьтергишлейтаганын, эс этетаганын, коьп янъы проектлер барын билдирди. М.Авезов кешлик катнасувышылар сырасында районьмызды оьрлендирувде уьлис косканлар барын эм районьмыз, республикамыз шешекейленсин деп оьзлери баьри коьлыннан келгенин этегин белгиледи.

Берекет тоьгилген сыпыра тоьгерегинде мунда шақырылган хатын-кызлар кувнак аылде заманын йибердилер, олардын коьнъили тап язлыктай, куьннин коьзиндей яркын эм йылы эди. Оларга деп бу кешликте Тойбике Куьлунчакова, окувышы Айсылув Саликова йырладылар. Оннан сонъ З.Оразбаева, С.Заргишиева, Ф.Оразбаева эм баскалар хатынларга ярасык соьзлер айттылар. Хатын-кызлар байрамына багысланган кешлик коьнъил коьтерилис аылде оьтти. Мунда келгенлер ясуьйкенлер байрам уйгынавышыларга, солай ок Г.Капитуллаевага уьйкен савбол айттылар. Кешлик завькы биовлер мен, туьрли конкурслар ман тамамланды.

Н. ЭРЕЖЕПОВА.

Суьврете: шара катнасувышылары.

РАЗЫЛЫК

Исине юреги мен бериледи

Бу йылдын канътар айынын ишинде мен район больницасында эмлендим. Ама аьлим сонъына дейим ийгиленмеген сонъ, мага район поликлиникасына бармага туьсти. Поликлиникадын кысаякылар консуьтациясында мен гинеколог врачь Эльвира Шатемировна Мунгишиева (Боранбаева) ман биринши кере йоьлыктым. Мени врач тергеп шыкты, авьруымнын себебин тапты. Сол зат онын йогары кеспилиги акында шайытлайды. Мен баьри коркынышымды да муттым, ога оьзмиди сендим. Онын аьдем мен соьйлеви, кесписине алаллыгы,

йогары оьлшемде эмлеви меним аьлимди ийгиликке кайтарды. Мага Махачкалага яде баска ерге эмленувге бармай, оьз ердес врачьмыздын тезлик ярдамы коьмек этти. Ол оьз ярдамын эткен сонъ да, мага уьйге занъ согып, меним аьлим акында сорап турды. Тек мен тувыл, сол яс врач-гинеколог Эльвира Мунгишиева акында онын коьлында тергелгенлер де ийги соьзин айтадылар.

Оьз исине мукаят, куьлыгына тоьлы берилген кысаякы мине 10 йыллар бойы медицина тармагында куьлык этип келеди. Баслап ол

Тарумовка авылында 7 йыл, оннан сонъ районьмыздын поликлиникасында 3 йыл ис аьрекетин юритип, суьлыбын байыттып келди. Врачлардын тек алтын коллары тувыл, айтылган юмсак соьзлери де авьрыган аьдемди эмлейди экен.

Халкьмызда сондай оьз исине алал врачлары коьп болса, халкьмыздын келектегиси бар деп сенемен.

Онын мага эткен яхшылыгы, ога мынъ кере кайтканын ак юрегимнен йорайман.

Зуьльфия СУЮНДИКОВА,
КЦСОН куьлыкшысы.

Кешегимнин тувган куьнине Сыйлыхан Боранбаевага

*Куьнъирт куьнлер
йоьлын тапнай адасты,
Яхшылыклар уьйинъизди
бийледи.*

*Тувган куьнинъ болсын сенинъ
хайырлы,
Куванышка толсын сенинъ
юрегинъ!
Акамыз бан курдынъ аьел
мактавы,
Бай емисли оьсти сенинъ
терегинъ.*

*Балаларынъ болды сенинъ
дирегинъ,
Уныкларынъ коьнъилинъди
коьтерди.
Куьннинъ коьзи сепсин нурын,
кешегим,
Шат наьсипли болсын сенинъ
аьр куьнинъ!
ШАМИЛЬ АЙТУВГАНОВ.*

*Эсейгенде шегип болдык
коьп затты,
Мен де соьйтип кешегиме
сый эттим.
Ийги соьзлер юрегимде
коьп артты,
Ойларымды сыдыраларга
мен тоьктим.
Сыйлы атынъ кардашыма
сый косты
Абырайын, оьктемлигин
оьстирди.*

Суьврете: врач-гинеколог Эльвира Мунгишиева (Боранбаева) эм медсестралар Еминат Манкаева, Аминат Раикуева.

«ШОБЛ ТАВЫСЫ»
(ГОЛОС СТЕПИ)

(+6)

ТОКТАСТЫРУВШЫ:
Дагестан Республикасынын Баспа эм информация министрствосы.

Бас редактор
КОЖАЕВА Э.Ю.

Дагестан Республикасы бойынша Байланыс информациялык технологиялар эм коьлем коммуникациялар тармагында тергев салув бойынша Федераллык служба управленесинде регистрацияланган.

Регистрациялык номери ПИ №ТУ 05-00359 (12 декабрь 2016 й.)

Колязбаларга рецензия берилмейди. Олар кери ызына кайтарылмайдылар. Авторлар ой токтастары редакциядыкы ман келиспеске боладылар. Авторлар язылмалары уьшин явапдылар. ДР-нынъ Баспа эм коьлемлик коммуникациялар бойынша комитети.

Баспалавга кол басылуь заманы – 17 саватте. Баспалавга кол басылган – 16 саватте.

Адрес редакции и издателя:
368850, Республика Дагестан, Ногайский район, с.Терекли-Мектеб, ул.К.Маркса, 49
Газета «Голос степи».
Электронный адрес: sholtavisi@mail.ru

Официальный сайт газеты (www.golos-stepi.ru)

Телефоны:
Общий отдел – 21-4-71
Индекс – 51365

Газета выходит 52 раза в году.
Тираж – 3000 экз.
Цена – 5 рублей.
Реклама и объявления публикуются по договорным ценам.

Газета отпечатана в типографии ГАОУ РД «ИД «Дагестан» по адресу:
367018, ДР, г.Махачкала, Проспект Петра I, 61.